

PLATFORM KLEINSCHALIGE SCHAPEN- EN GEITENHOUDERS

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Dr. A. Klink
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Onderwerp: bevoegdheden Q-koortsbestrijding

Datum: 24 januari 2010

Geachte heer Klink,

Het Platform Kleinschalige Schapen- en Geitenhouders (KSG) heeft kennisgenomen van de brief van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). In deze brief verzoekt de VNG u met klem *“in voorkomende gevallen op aanwijzing van de burgemeester aan de VWA de opdracht te geven besmette dieren op kleinschalige bedrijven te ruimen, als op basis van een advies van de GGD blijkt dat er toch sprake is van een gevaar voor de volksgezondheid”*.

Het Platform begrijpt de zorg van de gemeenten, hun medeverantwoordelijkheid voor de volksgezondheid, de behoefte om de Q-koortsbesmettingen een halt toe te roepen en de behoefte een daad te willen stellen. Toch getuigen de argumenten van gebrek aan kennis en onkunde over deze materie. Daarom verzoeken wij u met klem om geen gehoor te geven aan dit verzoek. Uit de betreffende brief blijkt dat een dergelijke bevoegdheid niet in goede handen is bij lokale gezagsdragers.

Wij zullen dit kort toelichten. Vooraf willen wij nog opmerken dat Q-koorts een complex probleem is waardoor het beleid hierover niet eenvoudig uit te leggen is. Steun en hulp van uw departement en dat van LNV is hierbij hard nodig.

Inconsistentie in beleid

Het eerste argument van de VNG betreft het verschil in ruimingbeleid bij kleine dierhouders en grote bedrijven. Het is begrijpelijk dat individuele boeren/ondernemers, die getroffen zijn, weinig begrip kunnen opbrengen voor dit gedifferentieerd beleid. Het is echter de omgekeerde redenering om dan ook maar dieren bij kleinschalige houders te gaan ruimen alleen om het draagvlak bij de ondernemers te vergroten. Het zou juist getuigen van inconsistentie als zonder goede argumenten wordt afgeweken van het advies van de daartoe aangewezen deskundigen. Het advies van het RIVM van 23 december 2009 noemt nadrukkelijk het ruimen van besmette dieren op kleinschalige bedrijven niet als optie. Een beroep op onbegrip bij bepaalde personen is geen valide argument.

Potentieel risico kleine bedrijven en maatschappelijke onrust

VNG stelt dat kleinschalige bedrijven een potentieel risico vormen voor de volksgezondheid. Volgens de VNG moeten de risico's voor burgers, burens, zwangere vrouwen en kinderen maximaal worden beperkt. Ook stelt de VNG dat er sprake is van maatschappelijke onrust onder inwoners over

PLATFORM KLEINSCHALIGE SCHAPEN- EN GEITENHOUDERS

het feit dat er wel besmettingen bekend zijn, maar dat er niets tegen wordt gedaan en dat burgemeesters niet kunnen optreden op grond van de vigerende regelgeving.

Het is bekend dat er tegenwoordig in de publieke opinie minder vertrouwen is in de deskundigheid van autoriteiten. Dit geldt blijkbaar nu ook voor de VNG. De adviezen van de deskundigencommissie, waarop u mede uw beleid baseert, trekt de VNG in twijfel ten gunste van een eigen mening. Deze mening is niet door een kenbaar deskundigenadvies onderbouwd.

Wij willen de problematiek waarmee burgemeesters in gebieden met besmette bedrijven zich geconfronteerd zien, niet bagatelliseren. Het liefst zouden we maatregelen nemen. Iets doen (ruimen) lijkt altijd beter, dan niets doen (niet ruimen). Toch ligt het allemaal niet zo eenvoudig en als deze weg wordt ingeslagen is het eind zoek. Gezien de complexiteit van de materie kan dit niet worden overgelaten aan het lokale niveau. Wel is een goede communicatie met de betrokken overheden van belang. Dit lijkt nu niet zo goed te verlopen.

Risico Q-koorts

Op basis van de deskundigenadviezen en op basis van de wetenschappelijke literatuur concluderen wij dat wij al jaren met Q-koorts te maken hebben. Deze ziekte is lange tijd onderschat en over het hoofd gezien. Mensen werden ziek, maar de ziekte werd niet als Q-koorts gediagnosticeerd en behandeld. In de 1-5% van de ziektegevallen waarin de Q-koorts ernstig verliep, werd bijvoorbeeld geconcludeerd dat sprake was van onverklaarbare chronische vermoeidheid of fatale longontsteking. Door de intensieve geitenhouderij is een enorme besmettingsdruk ontstaan, waardoor wij ons meer bewust zijn geworden van deze ziekte.

Het overheidsbeleid wil de enorme besmettingsdruk vanuit de intensieve geitenhouderij verlagen en zet daarnaast in op vaccinatie van dieren. De deskundigen zijn zich er zeer wel van bewust dat het risico van Q-koorts niet maximaal te beperken is, zoals de VNG wil. Dan moet er namelijk nog veel meer gebeuren; te denken valt aan een Q-koortswaarschuwing (droge periode, harde wind) om te voorkomen dat mensen het besmette stof dat nog alom aanwezig is, inademen of het testen van alle honden en katten, die immers ook Q-koorts bij zich kunnen dragen. Maar zoals U en de minister van LNV al bij herhaling stelden, zullen we er voor het moment mee moeten leven dat er een verhoogd risico is op Q-koorts vergeleken met een aantal jaren geleden.

Van belang is goede voorlichting aan de hele bevolking en aan kleine houders. Gezien de misvattingen in de brief van de VNG zou ook een speciale voorlichting aan lokale bestuurders op zijn plaats zijn. De adviezen van de deskundigen en de epidemiologische benadering van het probleem zouden daarin een belangrijke plaats moeten krijgen.

Hygiëneprotocol en vaccinatie

Het Platform KSG hecht zeer aan het hygiëneprotocol voor de kleinschalige houders. Wij vinden het belangrijk dat dit in plaatselijke bladen wordt bekend gemaakt. Nog belangrijker is het tijdig beschikbaar stellen van vaccin voor de kleinschalig gehouden schapen en geiten.

Tot slot

Wij herhalen ons verzoek aan u om niet op aanwijzing van de burgemeesters de VWA opdracht te geven om bij kleine houders dieren te ruimen.

In tegenstelling tot de bedrijven krijgen de kleine houders met directieven van twee overheden te maken, die ook nog eens strijdig met elkaar (kunnen) zijn. De rechtsongelijkheid is dan evident, mede

PLATFORM KLEINSCHALIGE SCHAPEN- EN GEITENHOUDERS

doordat de ene gemeente een ander beleid kan voeren dan de andere. Processen kunnen niet uitblijven. De hierdoor ontstane weerstand, onrust en paniek bij de houders zal een zorgvuldig beleid in de weg kunnen staan.

Ook is het verwijt van “korte termijn politiek” in het licht van de aanstaande gemeenteraadsverkiezingen denkbaar. Dit kan de politieke verhoudingen lokaal en landelijk vertroebelen. Naar onze mening moet dit alles vermeden worden door het Q-koortsbeleid onder landelijke regie, in goede samenwerking met de lokale autoriteiten vorm te geven.

Voor een nadere toelichting kunt u contact opnemen met de dossierhouder Q-koorts van het Platform, Gijsbert Six (tel.06-41752108).

Hoogachtend,

Jan Niks
Voorzitter Platform Kleinschalige Schapen- en Geitenhouders

www.platform-ksg.nl

c.c. VNG
c.c. Minister Verburg van LNV
c.c. Vaste commissie van LNV